

Ook de snapchatgeneratie vindt technologie vaak ingewikkeld

- (1) Ze groeiden op met smartphones, maar ook jongeren begrijpen technologie eigenlijk niet altijd. Hoe school je ze bij?
- 5 (2) Deze generatie snapt technologie wel, wordt vaak gedacht. Jongeren zijn verslaafd aan TikTok, verslingerd aan WhatsApp, verknocht aan Snapchat – hún hoeft je technologie
- 10 niet meer uit te leggen.
- (3) Maar dat is een misvatting. “Als de knoppencombinaties anders zijn, of de plaatjes, dan weten sommigen niet meer hoe een programma
- 15 werkt”, zegt onder meer Wouter de Jong, docent Engels op het Stedelijk Gymnasium in Leiden. “Geef jongeren Signal in plaats van WhatsApp en een deel zal het niet
- 20 snappen.”
- (4) Ook Jelte Wouters, docent bij Terra, een groene vmbo- en praktijk-school in Winsum, zegt dat schijnbaar simpele opdrachten niet
- 25 altijd worden begrepen. “Lever de opdracht in als pdf. Upload als bijlage. Maak een mapje. Niemand die het ze geleerd heeft, omdat gedacht werd dat ze het wel weten.”
- 30 (5) Het verschil tussen wat leerlingen digitaal kunnen, is groot. Dit blijkt uit een leerlingenmonitor in opdracht van Kennisnet, die deze maandag verschijnt. Voor dit onderzoek, uit-
- 35 gevoerd door de Universiteit Twente, maakten 746 leerlingen tussen 10 en 13 jaar een digitale toets, waarbij ze bijvoorbeeld een sterk wachtwoord moesten bedenken en informatie op
- 40 internet moesten opzoeken. Vwo'ers blijken over meer digitale vaardigheden te beschikken dan vmbo'ers, maar er zijn ook hoog presterende vmbo'ers en laag presterende
- 45 vwo'ers.
- (6) Dat maakt de situatie voor leraren 'uiterst complex', is de conclusie. Temeer omdat de verschillen tussen leraren óók groot zijn, zo blijkt uit een
- 50 monitor in opdracht van de

PO-Raad¹⁾, die ook deze maandag verschijnt. Leraren zetten ICT op heel verschillende manieren in, zo blijkt.

55 **(7)** Dat digitale vaardigheden ('geletterdheid') belangrijk zijn, daarover zijn de meesten het wel eens. Het onderwerp kreeg aandacht nadat de KNAW²⁾ in 2013 rapporteerde dat het onderwijs jongeren niet

60 genoeg gereedmaakt om zich te redden in de gedigitaliseerde samenleving. Jongeren zijn weliswaar vaardig met hun smartphone, aldus dat rapport, maar ze hebben weinig

65 inzicht in de risico's van digitale communicatie. De Tweede Kamer gaf in 2017 de opdracht digitale geletterdheid in het curriculum³⁾ op te nemen. Een plan hiervoor ligt nu bij

70 de politiek, als onderdeel van de brede vernieuwing curriculum.nu. **(8)** Veel scholen besteden er wel op een bepaalde manier aandacht aan.

75 Hoe ze dat doen, verschilt. Digitale geletterdheid is een breed onderwerp: het gaat van weten hoe Word werkt tot hoe je je privacy kunt beschermen, van informatie

80 opzoeken tot programmeren. **(9)** Volgens Anko van Hoepen, vicevoorzitter van de PO-Raad, is er een beweging gaande waarbij schoolbesturen kijken hoe ze het vakgebied

85 in bestaande lessen kunnen integreren. "Scholen zien dit niet meer als iets wat erbij komt. Het is niet meer zoals vroeger: breng een computer de school in en klaar zijn

90 we." **(10)** Schoolbestuur Jong Leren bijvoorbeeld, waar 26 basisscholen rondom Heemstede onder vallen, zette met acht andere besturen het

95 project 'App Noot Muis' op. Daarbij wordt digitale geletterdheid geïntegreerd in de taallessen.

Leerlingen moeten bijvoorbeeld een griezelverhaal schrijven en de

100 griezelige woorden in het tekstverwerkingsprogramma vet of onderstreept maken. "Zo slaan we twee vliegen in één klap", zegt projectleider Lisette Neijzen. Ook

105 Wouter de Jong, docent Engels, schenkt op die manier aandacht aan digitale vaardigheden. Hij vroeg bijvoorbeeld eens een boekverslag als blog te schrijven, waarvoor

110 leerlingen een WordPress-account moesten maken. Dat lukte bij sommigen niet. **(11)** Hij zegt: "Veel ICT-gebruiksaanwijzingen zijn 'kleine weetdingetjes'. En de ethische kant, ook mediawijsheid genoemd, kun je als docent behandelen als je de kans

115 ziet, al is het maar een paar minuten aan het begin van de les. Vorige week nog liet een leerling een afbeelding zien op haar telefoon waaruit zou blijken dat de komst van het coronavirus al lang is voorspeld. Ik zei: Wat is de bron? En heb je het

125 al doorgestuurd naar je vriendinnen? Zo wordt nepnieuws nou verspreid." **(12)** "Het helpt natuurlijk ook een hoop als leerlingen ergens het nut van inzien", zegt De Jong. "Excel

130 vinden ze magisch. Ik heb met een leerling een afspraak gemaakt om te kijken hoe hij zijn kosten en inkomsten kan verwerken – dat wil hij graag, hij gaat op kamers." **(13)** "Op het Terra in Winsum krijgen

135 eersteklappers sinds vijf jaar een training in de voor- en nadelen van sociale media", vertelt directeur Jelte Wolters. "Er komen leerlingen binnen

140 van 110 verschillende basisscholen, we zagen dat er een groot verschil in normen en waarden was. Over of je wel of niet direct moet reageren in een groepsapp bijvoorbeeld en of je

145 zomaar iemand kunt taggen.”

(14) “Het valt elke keer weer op hoeveel jongeren tussen de 12 en 14 jaar al meegemaakt hebben op internet”, zegt Wolters. “Bijna de helft

150 is weleens benaderd in de privéchat van een game, door een onbekende, die vragen stelt als: Hoe zie je eruit?”

(15) Arjan Stoffels, directeur van vakcollege ISW Irenestraat in

155 Poeldijk, ziet dat leerlingen al een

stuk digitaal vaardiger zijn dan tien jaar geleden. “Laatst was er in een klas een mooie discussie. Leerlingen kwamen tot de conclusie dat de

160 komst van digitale middelen ook beperkt: als je je telefoon niet goed instelt, weten vrienden waar je zit.

Als je niet binnen een minuut reageert, worden ze boos, ook al ben
165 je aan het eten. Je bent minder vrij.”

*naar een artikel van Mirjam Remie,
NRC, 16 maart 2020*

noot 1 PO-Raad: vereniging voor het basisonderwijs

noot 2 KNAW: De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen is een organisatie van topwetenschappers, die de regering adviseert.

noot 3 curriculum: het leerplan van een school of opleiding

Tekst 1 Ook de snapchatgeneratie vindt technologie vaak ingewikkeld

- 1p 1 Hoe wordt de tekst ingeleid in alinea 1?
De tekst wordt ingeleid door een vraag te stellen die belangrijk is voor de tekst en door
- A de aanleiding voor het schrijven van de tekst te geven.
 - B een anekdote bij de tekst te vertellen.
 - C een voorbeeld bij het onderwerp van de tekst te geven.
 - D het centrale probleem van de tekst te benoemen.
- 1p 2 In alinea 1 staat dat jongeren technologie niet altijd begrijpen.
→ Citeer de zin uit alinea 2, alinea 3 of alinea 4 die de oorzaak hiervan noemt.
- 1p 3 Als je een samenvatting gaat maken van de hele tekst, welke zin uit alinea 5 moet dan zeker worden opgenomen in de samenvatting?
- A Het verschil tussen wat leerlingen digitaal kunnen, is groot.
 - B Dit blijkt uit een leerlingenmonitor in opdracht van Kennisnet, die deze maandag verschijnt.
 - C Voor dit onderzoek, uitgevoerd door de Universiteit Twente, maakten 746 leerlingen tussen 10 en 13 jaar een digitale toets, waarbij ze bijvoorbeeld een sterk wachtwoord moesten bedenken en informatie op internet moesten opzoeken.
 - D Vwo'ers blijken over meer digitale vaardigheden te beschikken dan vmbo'ers, maar er zijn ook hoog presterende vmbo'ers en laag presterende vwo'ers.
- 1p 4 “Dat digitale vaardigheden (‘geletterdheid’) belangrijk zijn, daarover zijn de meesten het wel eens.” (regels 55-58)
→ Citeer de zin uit alinea 7 waaruit het duidelijkst blijkt dat de politiek digitale vaardigheden belangrijk vindt.
- 1p 5 “Hoe ze dat doen, verschilt. (regel 75) Digitale geletterdheid is een breed onderwerp: het gaat van weten hoe Word werkt tot hoe je je privacy kunt beschermen, van informatie opzoeken tot programmeren.” (regels 75-80)

Wat is het verband tussen de eerste en de tweede zin?

De eerste zin is een uitspraak en de tweede zin is

- A een conclusie.
- B een gevolg.
- C een samenvatting.
- D een uitwerking.

- 1p 6 “(...) is er een beweging gaande waarbij schoolbesturen kijken hoe ze het vakgebied in bestaande lessen kunnen integreren.” (regels 82-86)
→ Kruis in de tabel in de uitwerkbijlage aan welke activiteiten voorbeelden zijn van geïntegreerde digitale geletterdheid.
- 1p 7 In alinea 10 wordt het ‘App Noot Muis’-project genoemd.
→ Citeer de zin uit alinea 10 die samenvat wat dit project inhoudt.
- 1p 8 Wat is het verband tussen de alinea’s 11, 12 en 13?
A Alinea’s 12 en 13 geven een gevolg bij alinea 11.
B Alinea’s 12 en 13 geven voorbeelden bij alinea 11.
C Alinea’s 12 en 13 vormen een opsomming samen met alinea 11.
D Alinea’s 12 en 13 vormen een tegenstelling bij alinea 11.
- 1p 9 Alinea 14 bestaat uit twee uitspraken van Jelte Wolters:
zin 1: “Het valt elke keer weer op hoeveel jongeren tussen de 12 en 14 jaar al meegemaakt hebben op internet.”
zin 2: “Bijna de helft is weleens benaderd in de privéchat van een game, door een onbekende, die vragen stelt als: Hoe zie je eruit?”
- Als je een samenvatting van de tekst gaat maken, welke van bovenstaande uitspraken moet je dan opnemen in de samenvatting?
A alleen zin 1
B alleen zin 2
C zin 1 én zin 2
- 1p 10 Wat is de functie van alinea 15?
Alinea 15 geeft
A een conclusie.
B een nuancering.
C een samenvatting.
D een toekomstverwachting.
- 1p 11 Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
De tekst wil lezers
A ervan overtuigen dat jongeren digitale vaardigheden nodig hebben in de maatschappij.
B ervan overtuigen dat scholen digitale geletterdheid moeten aanbieden.
C informeren over het feit dat ook jongeren digitale vaardigheden moeten leren.
D informeren over wat digitale geletterdheid onder jongeren precies inhoudt.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.